

Warszawa, dnia 20 listopada 2023 r.

dr hab. Konrad Walczuk, prof. ASzWoj
Wydział Prawa i Administracji
Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie

Recenzja rozprawy doktorskiej Pana mgr. Mariusza Domżałskiego
pt. *Wykorzystanie formy decyzji administracyjnej w sprawie zwolnienia żołnierza*

z zawodowej służby wojskowej,

napisanej pod opieką naukową

prof. dr. hab. Mirosława Karpiuka

na Wydziale Prawa i Administracji

Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

W związku z powołaniem mnie przez Radę Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie na recenzenta rozprawy doktorskiej Pana mgr. Mariusza Domżałskiego, zatytułowanej *Wykorzystanie formy decyzji administracyjnej w sprawie zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej*, napisanej pod opieką naukową Pana prof. dr. hab. Mirosława Karpiuka, niniejszym przedstawiam recenzję zawierającą jej

pozytywną

ocenę wraz z uzasadnieniem odnoszącym się do kwestii formalnych i merytorycznych.

1. Stwierdzenie ogólne

Aby zrealizować dyspozycje zawarte w art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.) przedstawiona do zrecenzowania rozprawa doktorska musi zaprezentować ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie nauki prawne oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, natomiast jej przedmiotem ma być oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej. Należy uznać, że wskazane dyspozycje zostały zrealizowane.

2. Ocena ogólnej wiedzy teoretycznej Doktoranta

Przedstawiona do zrecenzowania dysertacja pozwala pozytywnie ocenić ogólną wiedzę teoretyczną Doktoranta w zakresie nauk prawnych. Wiedza ta umożliwia Autorowi swobodne poruszanie się w sferze tak regulacji prawnych, jak i orzecznictwa oraz literatury prawniczej. Doktorant wykazuje się rozumieniem ogólnych reguł rządzących teoretycznymi aspektami prawa – z punktu widzenia litery prawa, a także jej interpretacji i w efekcie praktycznej wykładni i zastosowania.

3. Ocena umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej przez Doktoranta

Sposób prowadzenia wyvodu, umiejętność zdobywania i wykorzystywania literatury przedmiotu oraz orzecznictwa, a także zdolność interpretacji przepisów prawnych, wskazująca na znaczną praktykę, uprawdopodobniają samodzielność prowadzenia pracy naukowej przez Doktoranta. W efekcie również omawiana poniżej oryginalność pracy jest na pożądanym poziomie.

4. Ocena dysertacji

4.1. Formalna

Dysertacja pod względem formalnym jest dobra. Edycyjnie i językowo, co do zasady prezentuje właściwy poziom. Rażą braki i błędy interpunkcyjne (*passim*) oraz zbędne spacje (*passim*). Praca zyskałaby edycyjnie, gdyby pojedyncze litery kończące wersy zostały przeniesione do następnych wersów, a przypisy zostały wyjustowane.

Tytuł pracy został dobrze wybrany i poprawnie sformułowany, choć może warto by było wyraźnie wskazać, że w znacznej mierze opracowanie dotyczy konkretnie 16. Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej im. Kazimierza Jagiellończyka?

Proporcje pracy nie zostały zachowane. Jeżeli proporcjonalne skonstruowanie spisu treści mogłoby negatywnie odbić się na merytoryce całości, uwaga taka powinna znaleźć się we *Wstępie*. Niemniej jednak wszystkie niezbędne elementy pracy doktorskiej są w niej zawarte.

Raczej negatywnie należy ocenić bardzo częste stosowanie jednozdaniowych akapitów w sytuacji, gdzie treść stanowczo uzasadnia możliwość tworzenie akapitów bardziej rozbudowanych (*passim*).

Przypisy zostały poprawnie poprowadzone. Zapewne warto by było stosować w nich określenia „zob.”, „por.”, dzięki temu czytelnik ma możliwość poznania stanowiska autora wobec przywoływanych źródeł. Ponadto dobrze jest przytaczać całe tytuły przywoływanych aktów prawnych (por. np. przyp. 78) i podawać publikatory (np. odnośnie ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa wspomnianej na s. 27, czy też Kodeksu Etyki Lekarskiej na s. 135). Ponadto lepiej by było, gdyby znak przypisu umieszczany był na końcu fragmentu, w którym poczyniono odniesienie, w tym dosłowny cytat (np. s. 100).

4.2. Merytoryczna

Punktem wyjścia do oceny pracy jest wybór jej przedmiotu. Dysertacja prezentuje ciekawe i ważne nie tylko ze strony teoretycznej (naukowej) zagadnienie, co należy uznać za niewątpliwą jej atut. Zwłaszcza w połączeniu z widocznym praktycznym doświadczeniem Doktoranta – przede wszystkim dobrze, że tytułowym zagadnieniem zajął się prawnik, który posiada doświadczenie służby w Siłach Zbrojnych RP, co widać chociażby przy omawianiu zagadnień związanych ze stopniami etatowymi i stanowiskami służbowymi (s. 74-75), degradacją (zwłaszcza s. 91), karami dyscyplinarnymi (zwłaszcza s. 101) – i wartościowym kierownictwem naukowym Promotora.

We *Wstępie* tezy zostały dobrze postawione, a w całości pracy właściwie uzasadnione i podsumowane w *Zakończeniu*. Mimo ewidentnego praktycznego nastawienia do tytułowego zagadnienia – o czym świadczą chociażby bardzo licznie przywoływane orzeczenia sądowe – rzuca się w oczy z werwą i zamiłowaniem opracowana część teoretyczna, która między innymi jest dobrze ugruntowana w literaturze.

Szkoda, że mimo zauważenia, iż w przypadku tak zwanej ustawy pragmatycznej brak „definicji legalnej [ale – KW], jest to pojęcie dość mocno ugruntowane w doktrynie” (s. 23) pojęcie to nie zostało dokładniej, bezpośrednio przez Autora wytłumaczone. Natomiast odnośnie definicji legalnej „decyzji”, w rozumieniu Ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. poz. 2305 z późn. zm.), czyli ustawy pragmatycznej lub UOOO, to wbrew wskazaniu na s. 26 nie jest ona zawarta w art. 3 pkt 2 UOOO, a w art. 2 pkt 3 UOOO.

Dyskusyjne z punktu widzenia prawa konstytucyjnego są poglądy wyrażone przez Doktoranta podczas analizy uprawnień żołnierzy w zakresie prawa wyborczego, przede wszystkim w podrozdziale 2.3. *Wybranie na posła, w tym do Parlamentu Europejskiego, senatora, na kierownicze stanowisko państwowe obsadzane na podstawie wyboru oraz do organów wykonawczych samorządu terytorialnego*. Wydaje się, że w większym zakresie należałoby odnieść się do wyrażonej w art. 26 ust. 2 Konstytucji RP zasady neutralności Sił Zbrojnych RP w sprawach politycznych (nie tylko wzmiankować na s. 39). Ponadto nie zostało uzasadnione radykalne

twierdzenie, że „Ustawa o wykonywaniu mandatu posła i senatora w przypadku wybrania żołnierza zawodowego na posła lub senatora przewiduje dla niego urlop bezpłatny” (s. 42).

Należy mieć wątpliwość, czy w przypadku wyraźnego stwierdzenia ustawowego, że „Żołnierza zawodowego zwalnia się z zawodowej służby wojskowej wskutek wybrania na posła, w tym do Parlamentu Europejskiego, senatora, na kierownicze stanowisko państwowe obsadzone na podstawie wyboru oraz do organów wykonawczych samorządu terytorialnego” (art. 226 pkt 2 UOOO) dopuszczalne jest stosowanie wykładni celowościowej i wnioskowanie, że „Pomimo zapisu [chodzi zapewne o przepis, regulację... - KW] ustawy pragmatycznej przewidującego zwolnienie z zsw już w przypadku wybrania na posła kierując się wykładnią celowościową w opinii autora należy uznać, że spełnienie tej przesłanki powoduje dopiero objęcie stanowiska. Dopiero złożenie przewidzianego przepisami ślubowania powoduje zostanie członkiem odpowiedniego organu.” (s. 43).

Zapewne wbrew temu, co zostało *expressis verbis* napisane na s. 54, Doktorant chciał wskazać zasadę dwuinstancyjności postępowania (czyli dopuszczalność postępowania odwoławczego), a nie dwuinstancyjności postępowania odwoławczego. Również pisząc, że „Dodatkowo, w wypadku, w którym przestępstwo zagrożone jest karą pozbawienia wolności nie przekraczającą 5 lat, zamiast tej kary, w stosunku do żołnierza, sąd może orzec karę ograniczenia wolności tylko w wyniku podwójnej komutacji na podstawie art. 330 k.k. w zw. z art. 329 k.k.” (s. 124) miał na myśli po prostu kumulację, a nie podwójną kumulację.

Jako pozytywną cechę recenzowanej pracy należy uznać wielokrotnie prezentowane przez Doktoranta swoje zdanie (*passim*). Nawet jeśli w kilku przypadkach jest bardziej lub mniej dyskusyjne (jak na przykład rozważania dotyczące diet dla żołnierzy zawodowych zasiadających w organach samorządu terytorialnego – s. 45, czy też poglądy dotyczące skutków opinii służbowej – s. 66), to właśnie takie odważne podejście do zagadnienia skutkuje rozwojem nauki i praktyki.

Z założenia dobrze, że Autor odwołuje się do regulacji pranych poprzedzających obecnie obowiązujące. Pokazuje to między innymi pożądaną w prawie ciągłość. Może też pomagać w uzupełnianiu luk w prawie. Przy czym należy mieć na względzie, że niektóre zabiegi ustawodawcy nie są przypadkowe i określone regulacje zapewne celowo nie znalazły się w aktualnym stanie prawnym (zob. i por. np. s. 101-102).

Wątpliwe merytorycznie jest stwierdzenie, że „postępowanie dyscyplinarne zawiera elementy zarówno postępowania karnego, jak i postępowania dyscyplinarnego” (s. 103). Również *passus* „Możliwość orzeczenia w stosunku do żołnierza kary aresztu wojskowego na podstawie art. 329 k.k. zachodzi jedynie w przypadku, w którym kara ta nie jest przewidziana w sankcji za dane przestępstwo” (s. 123) budzi wątpliwości.

Rozwinięcia wymagałoby uznanie za zawód zaufania publicznego zawodu doradcy (nie radcy) prawnego (zob. s. 127-128). Bowiem bez wątplenia nie ma znaku równości między tymi dwoma profesjami.

W pracy zdarzają się powtórzenia treści lub burzące styl (np. s. 49 i 51; s. 93; s. 112; s. 123 i 125; s. 135), a na s. 81 kilka razy brakuje dookreślenia, że chodzi o Departament Kadr Ministerstwa Obrony Narodowej.

Zastanawia stwierdzenie, że „Orzecznictwo w zakresie „motywacji zasługującej na szczególne potępienie” jest niestety bardzo obszerne” (s.106). Przecież dla prawnika im bogatsze orzecznictwo, tym lepiej. Chyba że Autor tym zwrotem chciał przekazać żal, iż jest tak dużo podstaw faktycznych do wydawania orzeczeń...

Zwraca uwagę śmiały zabieg polegający na przytoczeniu w toku wywodu tezy jednego z orzeczeń Sądu Najwyższego, dotyczącego zakazu wykonywania zawodu funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej (s. 116). Przy czym okazał się on w pełni uzasadniony.

Przy omawianiu odmowy wydania lub cofnięcia żołnierzowi wymaganego poświadczenia bezpieczeństwa warto by było przynajmniej wspomnieć o relacji zachodzącej w tym zakresie między Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego (jej Szefem) a Służbą Kontrwywiadu Wojskowego (jej Szefem). Zwłaszcza, że na s. 153-154

wskazane jest „odpowiednie” procedowanie w przypadku odwołań (postępowania odwoławczego).

Praktycznie wartościowe mogą okazać się dane zebrane przez Autora w Rozdziale IV *Decyzja administracyjna jako forma zwolnienia żołnierzy z zawodowej służby wojskowej na przykładzie 16. Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej im. Kazimierza Jagiellończyka w latach 2019-2021*, zwłaszcza analiza wyników (s. 219-221).

Niewątpliwie *Bibliografia* zawiera dostateczną (*de facto* znaczącą) liczbę pozycji literatury przedmiotu, jednakże przy omawianiu zagadnień związanych ze stosunkiem służbowym warto by było w znacznie większym zakresie odwołać się na przykład do publikacji prof. Mariusza Wieczorka. Uwagę zwraca duża liczba przywołanych orzeczeń sądowych.

Należy również zauważyć, że w pracy w sposób uzasadniony i uporządkowany zostało poruszonych wiele ważnych i jednocześnie różnorodnych zagadnień. Wymagało to wielkiego wysiłku ze strony Doktoranta i Promotora.

Recenzent z natury rzeczy najbardziej skupia się na mankamentach przedstawionej mu do zrecenzowania pracy i je też uwypukla w recenzji. Poza tym niejednokrotnie może mieć inne zdanie niż Doktorant. Jednak ocenie podlega przede wszystkim sposób interpretacji prawa, umiejętność korzystania ze źródeł prawa, orzecznictwa i doktryny. Natomiast miejscem rozstrzygnięcia wątpliwości powstających przy czytaniu opracowań pozostających na dobrym i bardzo dobrym poziomie – takich jak recenzowane, są przede wszystkim konferencje, działalność publikacyjna, czy też miejsca praktycznego stosowania prawa.

Ponieważ w literaturze dotyczącej tytułowego zagadnienia są znaczne braki warto – zapewne po pewnych stosunkowo niewielkich zmianach i aktualizacjach – recenzowaną dysertację opublikować i udostępnić komercyjnie lub w otwartym dostępie.

Konkluzja

Stwierdzam, że przedstawiona mi do zrecenzowania rozprawa doktorska Pana mgr. Mariusza Domżałskiego, zatytułowana *Wykorzystanie formy decyzji administracyjnej w sprawie zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej*, napisana pod opieką naukową Pana prof. dr. hab. Mirosława Karpiuka, potwierdza posiadanie przez Doktoranta ogólnej wiedzy teoretycznej w dyscyplinie nauki prawne na wymaganym poziomie oraz dużą umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, zaś jej przedmiotem jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Tym samym rozprawa ta spełnia przesłanki wskazane w stosownych przepisach prawa.

W związku z powyższym wnoszę o podjęcie dalszych czynności w postępowaniu doktorskim.

